

VARISVUOREN TUULIVOIMAHANKKEEN OSAYLEISKAAVA

Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelman lausuntoihin sekä mielipiteisiin

Varisvuoren tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut yleisesti nähtävillä 5.8.-18.9.2024. Aloitusvaiheen kuulemisen aikana kunta on vastaanottanut yhteensä 21 lausuntoa ja yhden mielipiteen. Tässä asiakirjassa on kirjattuna lyhennelmät nähtävillä olon aikana saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet.

LAUSUNTOTAHO	LAUSUNNOT	KAAVANLAATIJAN VASTINE:
01 Digita	Esitetään, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa, esitetään konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi/poistamiseksi.	Huomioidaan jatkosuunnittelussa.
	Tarvittaessa täsmennetään, että hankevastaava velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta ja aiheutuvista kustannuksista.	Huomioidaan jatkosuunnittelussa.
02 Elenia	Liittyminen sähköverkkoon suunniteltava yhteistyössä verkonhaltijan kanssa. Ei huomautettavaa.	Hanketoimija suunnittelee sähkösiirron toteutuksen yhteistyössä verkonhaltijan kanssa.
03 Suomen Erillisverkot	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
04 Fingrid	Yleiset liittymisasiat: YLE & VJV. Ei muutoin lausuttavaa.	Huomioidaan myöhemmässä tarkemmassa suunnittelussa.
05 ilmatieteen laitos	Lähin säätutka yli 20 km etäisyydellä, ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.
06 Keski-Suomen museo	Rakennetun kulttuuriympäristön osalta ei huomautettavaa. Arkeologinen inventointi tulee toimittaa ensi sijassa alueelliseen vastuumuseoon (Keski-Suomen museo) tarkistettavaksi ja hyväksyttäväksi, ennen kuin voidaan käyttää kaavan taustamateriaalina.	Arkeologinen inventointi on toimitettu alueelliselle vastuumuseolle (Keski-Suomen museo) ja se on hyväksytty.
07 Keski-Suomen liitto	Maakuntakaavan 2040 tuulivoimapotentialitarkastelu, johon viitattu, on päivitetty kaavaehdotusvaiheessa. KS. Tarkemmat ohjeet lausunnosta.	Viittaus on korjattu kaavaselostukseen, kaavaehdotusvaiheessa päivitetyn tarkastelun mukaisesti

	Yhteisvaikutus naapureiden kanssa, tuulivoimahankkeiden seudullisuus merkittävyys.	Varisvuoren hankealueeseen rajautuu Kangasjärven tuulivoimahanke. Kangasjärven hanke on kokoluokaltaan seudullisesti merkittävä hanke ja se vaatii edetäkseen osoittamista maakuntakaavassa. Kangasjärven hanke etenee Varisvuoren hankkeen jäljessä ja yhteisvaikutuksia tulee arvioida tarkemmin Kangasjärven hankkeessa. Varisvuoren hankkeessa on kuitenkin arvioitu yhteisvaikutuksia lähimpien hankkeiden kanssa, joita on kuvattu kaavaselostuksessa sekä YVA-selostuksessa.
08 Kumpusälän Haukku Ry	Toivotaan, että toiminta voi jatkua entiseen tapaan, huoli mahdollisesta suoja-alueesta, joka estää aseiden käytön lähimaastossa.	Metsästystoiminta hankealueella voi jatkua lähes entiseen tapaan, sillä alueella liikkumista ei estetä tai muutoin rajoiteta. Tuulivoimaloita kohti ei saa ampua, joten voimaloiden läheisyydessä metsästys on kuitenkin osin rajoitetumpaa.
09 Länsi- ja Sisä-Suomen AVI	Asumisterveysasetuksen mukainen 25 dB sisämeluarvo tulee huomioida yhtenä lähiasutuksen sisämelutason ohjearvona.	Lähtökohtaisesti yöajan ohjearvojen oletetaan alittuvan, mikäli melumallinnuksen tulos ulkona sekä matalataajuisen melun tulokset alittavat valtioneuvoston asetuksen ja asumisterveysasetuksen ohjearvot. Melumallinnuksen mukaan kyseiset ohjearvot alittuvat.
	Mallinnuksiin + 2 dB varmuusvara. Mallinnukset tarvittaessa tulee tarkistaa ennen rakennusluvan myöntämistä.	Melumallinnuksessa on käytetty +2 dB:n varmuusarvoa.
	Yhteisvaikutusten osalta tulee erityisesti huomioida Kangasjärven tuulivoimahanke ja näiden väliin mahdollisesti jäävä vaki- tai loma-asutus.	Kangasjärven yhteisvaikutuksia Varisvuoren hankkeen kanssa on huomioitu.
	Yhteisvaikutukset tulee myöskin huomioida Eurowindin ja Neoenin Kangasvuori-Varisvuori yhteishankkeen tuulivoimahankealueilla.	Yhteisvaikutuksia Varisvuoren ja Kangasjärven hankkeiden kesken on arvioitu YVA-selostuksessa sekä kaavaselostuksessa.
	Ulkoisissa sähköliittymissä ja -linjoissa huomioitava mahdollisuudet yhteisiin muuntoasemiin, linjoihin ja /tai johtokäytäviin liittäessä valtakunnan verkkoon.	Huomioidaan myöhemmässä tarkemmassa suunnittelussa.
10 Metsähallitus	Suunnittelualueella sijaitsee Metsähallituksen hallinnoimia alueita, joiden käytöstä ja sisällyttämisestä suunnittelualueeseen ei ole sovittu.	Hanketoimija on tehnyt/tekee sopimuksen hankkeen kannalta tarvittavien kiinteistöjen kanssa.
	Natura-alue sijaitsee osittain hankealueen sisällä, OAS:ssa virhe.	Korjattu OAS:iin.

	Myös Natura-rajauksen kanssa päällekkäin oleva Kattilavirran-Pieni Koiramäen lakisääteinen suojelualue on suurimmaksi osaksi sisällytetty hankealueeseen.	Huomioitu ja korjattu.
	Esitetään että luonnonsuojeluun varatut alueet rajataan kokonaan ulkopuolelle.	Kaavan aluerajauksen sisäpuolelle sijoittuvat suojelualueet tullaan esittämään kaavassa suojelu-/natura-alueen merkinnöin.
	Suunnittelualue kotkareviirillä. Tulee varmentaa, ettei reviiriin kohdistu negatiivisia vaikutuksia törmäysriskien tai elinympäristön muutosten kautta. Reviiri pesien osalta puutteellisesti tunnettu. Vaikutusarviossa tulee huomioida erityisesti yhteisvaikutukset. Arvio MH:n ohjeistuksen mukaan.	Suunnittelualueen sijoittuminen kotkareviirille on tunnistettu. YVA-selostuksen yhteydessä on laadittu erillinen kotkan törmäysmallinnus, jossa on arvioitu hankkeen vaikutuksia sekä yhteisvaikutuksia kotkiin.
11 Metsäkeskus	Metsälakia 1093/1996 tulee soveltaa yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Muilla yleiskaavan alueilla metsälaki ei ole voimassa. (ks tarkempi lausunnosta)	Merkitään tiedoksi.
	Muistutetaan avoimesta metsävara- ja luontotiedosta, joka on hyödynnettävissä vaikutusten arvioinnissa. Metsäkeskukselle voi tehdä myös tietopyyntöjä suunnittelutyön tueksi, esim. metsänomistajien tavoittamisessa ja luontokartoituksissa.	Vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty metsäkeskuksen avoimia aineistoja.
12 Museovirasto	Vastuumuseoina maakunnittain: Keski-Suomen museo, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo ja pohjois-Pohjanmaan museo, jotka antavat lausuntonsa (kaikki lausuntopyyntöön jakelulistassa mainittu). Museovirasto ei enää anna kulttuuriympäristönsuojeluun liittyviä lausuntoja kuin koskien lailla ja asetuksella suojeltuja/kirkkolainalaisia/eräiden valtion toimijoiden välisten yhteistyösopimusten alaisia kohteita/maakuntakaavoissa VAT.	Merkitään tiedoksi.
13 Pielavesi, Ympäristön ja asumisen lautakunta	Pielaveden puolella voimassa oleva kunnan pohjoisosan rantaosayleiskaava tulee huomioida.	Pielaveden pohjoisosan rantaosayleiskaava on huomioitu vaikutusarvioissa.
	Pielaveden kunnassa käytetty väh. etäisyytenä 1500 m vakituiseen asutukseen, loma-asutukseen ja kaavoissa merkittyihin rakentamattomiin rakennuspaikkoihin.	Pielaveden kunnan alueella sijaitsevat nykyiset asuinrakennukset ja lomarakennukset sijoittuvat yli 2 km etäisyydelle lähimmistä suunnitelluista voimalapaikoista, ja kaavoissa osoitetut rakentumattomat rakennuspaikat sijaitsevat yli 3 km etäisyydellä.

	Pielaveden puolella asuvat vaikutusalueen maanomistajat tulevat riittävästi kuulluiksi. Tiedottamiseen kunta esittää käytettäväksi myös Pielavesi-Keitele -lehteä.	Hankkeesta tiedotetaan myös Pielavesi-Keitele -lehdessä.
	Lähialueen hankkeiden yhteisvaikutukset arvioitava ja huomioitava riittävästi.	Yhteisvaikutukset on arvioitu.
	Hankkeen edetessä pyydetään toimittamaan tietoja ja materiaaleja Pielaveden kunnan ympäristön ja asumisen palvelualueelle.	Pielaveden kunta on osallisena kaavaprosessissa, joten kuntaa tullaan kuulemaan ja tiedottamaan alueidenkäyttölain mukaisesti.
14 MTK Metsänomistajat	Maanomistajien tasavertaisen kohtelun varmistamiseksi kunnan tulee varmistaa, että kaikille on tarjottu kattavasti mahdollisuus tehdä maanvuokrasopimus ja tarjottu vuokrasopimusalue voi ulottua osayleiskaava- aluetta laajemmallekin alueelle, mutta minimissään koko yk-alueelle.	Hanketoimija tekee tarvittavalle alueelle sopimuksen yksilöllisesti kunkin maanomistajan kanssa.
	Samalla alueella valmisteilla muitakin tuulivoimahankkeita, tulee kunnan varmistaa, että vuokrasopimukset kohdistuvat juuri kyseiselle kaava-alueelle ja valmisteltava kaava ei aiheuta maantieteellistä tai juridista ongelmaa toiselle tuulivoimahankkeelle.	Vuokrasopimukset ovat hanketoimijoiden ja maanomistajien välinen asia. Kukin maanomistaja voi tehdä tai jättää tekemättä sopimuksen haluamansa hanketoimijan kanssa. Hanketoimijalla tulee olla vuokrasopimus vähintään rakennettavien voimaloiden paikoille.
15 Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut	Melumallinnukset tehtävä sen korkuisille voimaloille kuin hankkeessa suunnitellaan ja mahdollisimman realistisilla tämän hetken voimalamalleihin perustuvilla tai ennustettavilla lähtömelutasoilla ja siihen lisättävällä varmuusarvonlisäyksellä (esim. +2 dB).	Melumallinnukset on laadittu niillä voimalatyypeillä ja näitä vastaavilla lähtömelutasoilla, joita hankkeeseen on suunniteltu. Melumallinnuksiin on lisätty varmuusarvo. Lisäksi kaavassa määrätään, että ennen rakentamislupien myöntämistä, on varmistettava, etteivät ohjeet ylity.
	Asumisterveysasetuksen 545/2015 12 § 3 mom: yöaikainen melu ei saa ylittää 25 dB. Asumisterveysasetuksen ohjeen mukaan, otettava nukkumiseen tarkoitettujen tilojen osalta huomioon keskiäänitasovaatimusten lisäksi myös säädetyt erilliset toimenpiderajat pienitaajuiselle melulle ja yöaik. ks lausunto tarkempaan	Laadituissa melumallinnuksissa on huomioitu asumisterveysasetus.
	Välkkeen osalta ei kannata huomioida puuston vaikutusta, vaan tulee tehdä myös ilman, jotta huomioidaan mahdolliset hakkuut hankkeen elinkaaren aikana ja sen vaikutus välkevaikutuksiin.	Välkemallinnukset on laadittu ilman puuston suojaavaa vaikutusta.

	Kangasjärvi ja Kangasjärvi-Varisvuori suunnitteilla välittömään läheisyyteen. Muodostavat toteutuessaan suuren yhtenäisen tuulivoimapuiston. Yhteisvaikutukset tulee kuvata mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ainakin melun, välkkeen, ja maiseman osalta. Myös linnustoon ja eläimistölle aiheutuvia yhteisvaikutuksia selvitettävä riittävässä määrin.	Kaavaselostuksessa on arvioitu hankkeiden yhteisvaikutuksia.
	Purkamisvaiheen kuvaukseen tulee huomioida perustusten osalta vahvemmin jätelain mukainen lähtökohta, että käytöstä poistettu aine on jätettä, joka tulee poistaa maaperästä. Lopullinen toimintatapa määräytyy purkamisajankohdan määräysten mukaisesti.	Purkamisessa noudatetaan rakentamisluvassa tai muissa sopimuksissa sovittua sekä purkamisajankohdan ympäristömääräyksiä.
16 Pohjois-Pohjanmaan liitto	Kaavaluonnosvaiheen asiakirjoihin tarpeen lisätä myös maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset ml. sähkönsiirtoa koskevat määräykset. Sähkönsiirtoreitit on hyvä esittää maakuntakaavakartalla.	Kaavaselostukseen on lisätty myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen tilanne ja hankkeen kannalta oleelliset kaavamerkinnot ja -määräykset.
	Yleistä tietoa mkk tilanteesta.	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen tilanteesta on lisätty tietoja OAS:iin ja kaavaselostukseen.
	Energia- ja ilmastovaihekaava: Tuulivoimarakentamisen yleinen suunnittelumääräys ehdotusvaiheessa uudistettu. Kaava-asiakirjoihin tulee avata suunnittelualueelle ja sähkönsiirtoreitille ja näiden vaikutusalueille sijoittuvat kaavan merkinnot ja määräykset mukaan lukien tuulivoimaa ja sähkönsiirtoa koskevat yleiset suunnittelumääräykset. Arvioitava vaikutukset näihin.	Kaavaselostuksessa on esitetty suunnittelualueen ja sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelle sijoittuvat kaavamerkinnot ja -määräykset. YVA-selostuksessa ja tarpeellisilta osin kaavaselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia näihin.
	Seudullisuus: Vaikka hankkeessa vain max 7 voimalaa, voidaan aluetta pitää Kangasjärven tuulivoimapuiston laajennuksena ja siten yhteisvaikutuksiltaan seudullisesti merkittävänä kokonaisuutena. Maakuntarajojen tuntumaan suunnitteilla noin 100 voimalan alue. Seudullisesti merkittävä edellyttää maakuntakaavassa osoittamista tai maakuntakaavan sisältövaatimukset täyttäviä selvityksiä ja vaikutusten arviointia.	Varisvuoren tuulivoimahanke on oma hankkeensa ja se etenee Kangasjärven tuulivoimahankkeen edellä. Kangasjärven hanketta voidaan siten pitää Varisvuoren laajennuksena. Varisvuoren hanke ei itsessään ole seudullinen hanke, eikä edellytä maakuntakaavamerkintää. Kangasjärven hanketta ei ole osoitettu Keski-Suomen tai Pohjois-Pohjanmaan osalta maakuntakaavassa, eikä se siten ole nykyisellään toteutuskelpoinen.

	Suunniteltaessa tuulivoimaa alueella, jota ei ole osoitettu maakuntakaavassa, on noudatettava maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä.	Varisvuoren hanke sijaitsee Keski-Suomen maakunnan alueella ja hankkeessa noudatetaan tuulivoiman osalta Keski-Suomen maakuntakaavan määräyksiä.
	Voimalat sijaitsevat lähimmillään 300 m etäisyydellä Pyhäjärven kaupunginrajasta, mikä on niukka ja rajoittaa voimaloiden sijoitusta alueella sekä Pyhäjärven kaupungin maankäytön suunnittelua vaikutusalueella. Hankkeella vaikutuksia Pyhäjärven puolelle kohdistuu myös melu- ja mahdollisesti välkevaikutusten vuoksi.	Huomioitu vaikutusarvioissa.
	S.alue rajautuu idässä Lintukankaanharjun pv-alueeseen, joka ulottuu myös PP-alueelle. PP Energia- ja ilmastovaihekaavan ehdotuksessa pohjavesien suunnittelumääräystä täydennetty; Suunnitelmissa ja toimenpiteissä alueella otettava huomioon pv-suojelu siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyyttä ei vaaranneta. Tulee huolehtia pv suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamista. Pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminto sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Vesien suojeluviranomaisille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen maankäytön muutoksia suunniteltaessa ja toteutettaessa. Arvioitava huolellisesti vaikutukset pohjaveteen ja tarvittaessa esitettävä lievennystoimenpiteitä.	Vaikutuksia pohjavesiin on arvioitu kaavaselostuksessa.
	Varisvuori-Louhukantaan-Saukonlähteen Natura-alueen (SAC) kaksi osa-aluetta sijoittuu suunnittelualueelle, osittain sen itä- ja eteläosiin, etäisyys voimaloihin alle 1 km. Hankkeen sijoittuminen näin lähelle Natura-alueita muodostaa riskin. YVA-menettelyn Natura-arvioinnissa on paikallaan arvioida myös hankkeen vaikutuksia laajemmin Natura alueverkoston toimivuuteen.	Natura-arvioinnissa on arvioitu merkittävimäksi katsottuja vaikutuksia.

	Valmistunut Natura-alueita koskeva selvitys liitolla, jossa täydennetty ja määritelty ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävä ekologinen verkoston rajausta ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tarkastelu ulottuu yli maakuntarajojen yhteisvaikutusten huomioimiseksi. Ekologinen verkosto esitetään vaihekaavan selostuksen liitekartalla 1. Hankealue sijoittuu kyseiselle alueelle. Selvitykset tulee huomioida hankkeen vaikutusarvioinnissa. Ks. tarkempi lausunnosta.	Huomioitu vaikutusarvioissa.
	Vaihekaavataakan täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta.	Huomioitu vaikutusarvioissa.
	Pyydetään huomioimaan kaavoitusmenettelyssä myös YVA-ohjelmasta annettu lausunto.	Huomioitu.
17 Pohjois-Pohjanmaan museo	Jatkosuunnittelussa huomioitava muiden rakenteilla/suunnittelussa olevien 7 tuulipuiston yhteisvaikutukset. Ei muuta huomautettavaa OAS:sta.	Yhteisvaikutuksia muiden lähimpien tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu kaavaselostuksessa.
18 Pohjois-Savon museo	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
19 Pyhäjärven kaupunki (a&b pöytäkirja+lausunto)	Otettu OAS:ssa ja YVA-ohjelmassa huomioon Pyhäjärven tuulivoimahankkeet, lausunnossa lisätietoa kyseisistä hankkeista, ks. lausunto.	Huomioitu YVA:ssa ja kaavaselostuksessa hankealueen läheisyydessä sijaitsevat muut hankkeet.
	Varisvuoren hanke muodostaa yhteisvaikutuksia Leppämäen ja Leppäkankaan hankkeen kanssa.	Huomioitu yhteisvaikutusten arvioinnissa.
	Leppäkankaan hanketta suunnitellaan Keski-Suomen maakuntakaavan TV-alueelle, yhteisviranomaisluokinta Pohjois-Pohjanmaalla on, että alle seudulliset hankkeet voivat vaarantaa maakuntakaavan mukaisten tuulivoimahankkeiden kaavoituksen ja näin ollen maakuntakaavan toteuttamisen. Pyhäjärvellä asia tulkitaan siten, että alle seudullisten hankkeiden kehittäminen on mahdollista vasta seudullisten hankkeiden kehittämisen jälkeen, mikäli se selvitysten mukaan on mahdollista.	Varisvuoren hanke sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa ja hankkeessa edetään lähtökohtaisesti sen maakunnan ja kunnan tulkintojen mukaan, jonka alueella ollaan.
	Sijainti kuntien rajalla aiheuttaa vaikutuksia myös Pyhäjärven kunnan puolelle.	Hankkeesta kohdistuu vaikutuksia myös ympäröivien kuntien alueelle ja tämä huomioidaan hankkeen suunnittelussa. Vaikutuksia on arvioitu niin laajalta alueelta, kun niitä on arvioitu muodostuvan.

	Rillankiven ulkoilureittiin (Pihtiputaan, Pyhäjärven, Pielaveden yhteisesti hallinnoima) kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää YVA-selostukseen.	Varisvuoren hankkeen vaikutuksia Rillankiven ulkoilureittiin on käsitelty YVA-selostuksessa ja kaavaselostuksessa.
	PP liiton vireillä olevassa maakuntakaavassa esitetty varaus sähköasemalle Murtoerälle, jolta suunnitellaan etelään Korialle kantaverkon linja "Harjulinja", jonka sijainti tulee olemaan kohtuullisen lähellä hankealuetta alustavan tiedon perusteella. Elenian 110 kV linja tässä vaiheessa selkeä liittymispaikka hankkeelle.	Lausunnon laatimisen aikaan vireillä ollut Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 27.5.2025 § 5. Kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa ei ratkaista osayleiskaavassa. Sähköliityntä on alustavasti suunniteltu toteutettavan Elenian Vuolijoki-Pihtipudas 110 kV voimajohtoon.
20 STUK	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
21 Telia	Ei huomautettavaa voimalasijainneista, mutta jatkossa vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.	Merkitään tiedoksi.
	Sähkönsiirto johdoista pitää tehdä hankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telia-kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat), lisätietoa antaa production-desk@teliacompany.com.	Huomioidaan myöhemmässä tarkemmassa suunnittelussa.
MIELIPITEET		
01 Rajala Terttu	Hanke sijoittuu erämaisten luonnonlajien ydinalueelle, ei asutusta lähellä. Voi haitata ihmisiä ja eläimiä, hyödyt ihmisille. Tuulivoima tulee sijoittaa kohteisiin, missä luonto ei kohtuuttomasti köyhy rakentamisen takia.	Kaava- ja YVA-selostuksessa on arvioitu vaikutuksia luontoon ja ihmisiin.
	Hanke ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Kaavaselostus s. 34 kartalla merkitty alueet maakunnassa, joille tuulivoiman rakentaminen olisi korkean riskin toimintaa (kotka, metsäpeura). Varisvuoren alue kuuluu Suomenselän korkean riskin alueeseen, jonka vuoksi kohdetta ei ole merkitty Maakuntakaavaan 2040. Sijoittuminen korkean riskin alueeseen vahva peruste sille, ettei kohdetta rakenneta kunnallisen kaavoituksen kautta.	Keski-Suomen maakuntakaava 2040:ssä on osoitettu tuulivoima-alueina ainoastaan seudullisesti merkittävän, kokoluokaltaan vähintään 10 voimalan tuulivoimakokonaisuudet. Pienemmät kokonaisuudet ratkaistaan kuntakaavoituksen kautta. Hankkeen ei katsota olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Kaavassa on arvioitu kattavasti eri vaikutuksia, ml. luontovaikutukset.

	Ristiriidassa VAT kanssa. Määrätään huolehtimaan ekologisten yhteyksien ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilymisen.	Kaavaselostuksessa on tarkasteltu osayleiskaavan suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.
	Ristiriidassa luonnonsuojelulain kanssa. Tuulivoima tai muu toiminta ei saa heikentää niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.	Varisvuoren alueelle laaditussa Natura-arvioinnissa on todettu, ettei hankkeen toteuttaminen heikennä merkittävästi mitään Natura-alueen suojeluperusteista.
	Alueen tuntumassa on yksi valtion omistama ja kahdeksan yksityismaiden suojelualuetta, joilla on luontoarvoja. Maanomistajan valinta/konkreettinen etko vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden/maiseman/luonnonrauhan säilymiseksi eikä päätöstä saa halventaa vaarantamalla tuulivoimarakentamisella.	Vaikutuksia suojelualueisiin on arvioitu kaavaselostuksessa.
	Esitetään että vaihtoehto VE0 oikea valinta Varisvuorelle.	Merkitään tiedoksi.
	YVA-selostukseen lista huomioitavia asioita mm. hiljaiset alueet	Maakuntakaavan taustaselvityksissä määritettyä hiljaista aluetta ei ole merkitty maakuntakaavaan eikä aluerajauksella siten ole oikeudellista painoarvoa.
	Huomioitava luonnon kauneuden ja monimuotoisuuden vetovoimatekijänä ja itseisarvona...	Hankkeen sosiaalisia vaikutuksia on käsitelty vaikutusten arvioinnissa.
	Pysyttelemällä maakuntakaavan 2040 rakennuspaikoissa, vakavimmat virheet voidaan välttää...	Suunniteltu hanke ei ylitä voimalamäärältään seudullisena pidettävää hanketta. Hanketta toteuttamista tarkastellaan siten kuntakaavoitukseen kautta.
	Huomioitava VAT määräykset, erityisesti ekologisiin yhteyksiin ja monimuotoisuuteen kohdistuva, Varisvuori valtakunnallisesti tärkeällä ekologisella käytävällä	Huomioitu vaikutusten arvioinnissa.
	Huomioitava meluvaikutuksen ohella myös hiljaiset alueet, sijaitsee kunnan itäisen alueen hiljaisella alueella	Maakuntakaavan taustaselvityksissä määritettyä hiljaista aluetta ei ole merkitty maakuntakaavaan eikä aluerajauksella siten ole oikeudellista painoarvoa. Huomioitu kuitenkin vaikutusarvioinnissa tarvittavilta osin.
	Huomioitava uusimmat tiedot tuulivoimavaikutuksista eläimiin. Varovaisuusperiaatteen käyttö viisasta.	Hankkeen vaikutuksia alueen eläimistöön on arvioitu uusinta tietoa hyödyntäen.

	Huomioitava arvostaen Rillankivi.	Rillankiven alue on huomioitu vaikutusten arvioinnissa.
--	-----------------------------------	---